

ว่านสี่ทิศลูกผสมพันธุ์อิคาราชิ (Ikarashi)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ผู้อำนวยการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (รศ.ดร.โสระยา ร่วมรังษี)

ที่อยู่ 239 (ภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50230

โทรศัพท์ 053 944 043

แหล่งที่มาและประวัติ

ว่านสี่ทิศลูกผสมพันธุ์อิคาราชิ เกิดจากการผสมระหว่างว่านสี่ทิศ *Hippeastrum* 'Papillio' ซึ่งเป็นแม่พันธุ์กับพ่อพันธุ์คือว่านสี่ทิศพันธุ์พื้นเมืองสีแดง โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี 2551 เมื่อเกิดฝกและติดเมล็ดจึงนำมาเพาะได้ต้นอ่อนทั้งหมดจำนวน 499 ต้น ปลูกเลี้ยงจนกระทั่งเริ่มเกิดดอกในปี 2554 ปลูกทดสอบความคงที่ของสายพันธุ์ในปี 2555 ทำการคัดเลือกต้นที่มีลักษณะการแตกกอดี ทรงต้นและใบสวย ทนทานต่อโรค กลีบดอกมีสีส้มสวยงามในปี 2556 ได้ทั้งหมด 14 ต้น เพื่อทำการเพิ่มขยายปริมาณลูกผสมดังกล่าวไว้ใช้ในงานส่งเสริมอาชีพทางด้านไม้ดอกไม้ของศูนย์ฯ ในลำดับต่อไป ซึ่งได้ทำการศึกษา ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรมบ้านไร่ ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ชนิด ว่านสี่ทิศลูกผสม *Hippeastrum* hybrid

ประเภท ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก เป็นระบบรากฝอย (fibrous root system) เจริญมากจากส่วนโคนของ basal plate ยาวประมาณ 1-3 ฟุต รากมีลักษณะกลมเรียวยาวไปทางปลายเล็กน้อย รากที่มีอายุน้อยมีสีขาวและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนเมื่อมีอายุมากขึ้น มีการแตกแขนงที่ปลายราก

หัว เป็น tunicate blub มีลักษณะคล้ายหอมหัวใหญ่เป็นหัวที่มีส่วนของลำต้นใต้ดินแปรรูปโดยมีลักษณะหูดสั้น และขยายตัวออกมาด้านข้างเกิดลักษณะปล้องถี่มากซ้อนกันเป็นชั้นๆ โคนใบแปรรูปเป็นกาบใบ เรียกว่า bulb scale มีลักษณะสีขาวเชื่อมติดกันเรียกว่า concentric วงนอกสุดของโคนใบแปรรูปมีลักษณะแห้งเป็นแผ่นบาง ๆ เรียกว่า tunic ขนาดของหัวเมื่อโตเต็มที่เส้นรอบวงประมาณ 20-25 เซนติเมตร

ต้น เป็นลำต้นใต้ดินแปรรูป (modified stem) มีข้อ ปล้องสั้นมากอัดแน่นอยู่บริเวณส่วนล่างของหัว เรียกว่าฐานหัว basal plate

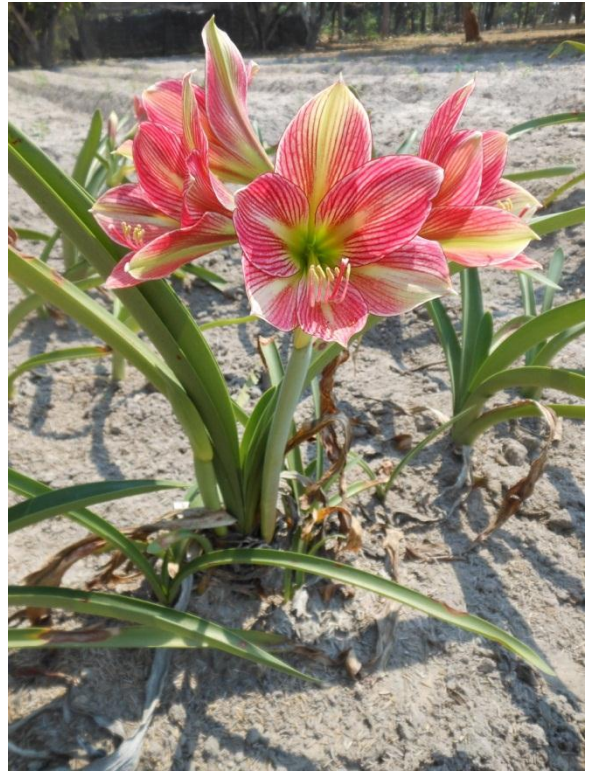
- ใบ** เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ (alternate phyllotaxis) มีลักษณะอวบน้ำสีเขียว เจริญออกมาจากปลายยอดมีลักษณะเรียวยาว ความยาวประมาณ 60-70 เซนติเมตร ความกว้างประมาณ 2-3 เซนติเมตร จำนวนใบประมาณ 10-15 ใบ
- ดอก/ช่อดอก** ดอกเป็นช่อแบบซี่ร่ม (umbel inflorescence) จำนวนดอกต่อช่อ 4 ดอก ดอกมีขนาดค่อนข้างใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลางดอกประมาณ 12-14 เซนติเมตร กลีบดอกมีทั้งหมด 6 กลีบ โคนกลีบเชื่อมกันเป็นหลอด ลักษณะกลีบคล้ายรูปโล่ กลีบมีสีแดงอมชมพู หรือ Red – Purple Group 67B พื้นเขียวอมเหลือง หรือ Yellow – Green Group 154D กลีบดอกค่อนข้างหนาขอบกลีบเรียบมีสีแดงอมชมพู มีเกสรตัวผู้ 6 อัน เกสรตัวผู้สีเหลือง เกสรตัวเมียสีขาว ปลายก้านชูเกสรสีแดง ความสูงช่อดอกจากระดับดินอยู่ในช่วง 55–65 เซนติเมตร ก้านช่อดอกมีลักษณะอวบน้ำสีเขียวภายในกลวง ความยาวก้านประมาณ 45-55 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางก้าน 2.9 เซนติเมตร
- ฝัก/เมล็ด** ฝักมีสีเขียวขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2–3 เซนติเมตร มีลักษณะเป็นผล แบบ capsule ใน 1 ผล มี 3 ช่อง เมล็ดมีขนาดใหญ่ลักษณะแบนมีปีกสีดำ

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่ถึงออกดอก 30-45 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 7 ต้น/กอ
3. จำนวนช่อดอกประมาณ 2 ช่อ/กอ

ลักษณะเด่นพิเศษ

1. กลีบมีสีแดงอมชมพู หรือ Red – Purple Group 67B พื้นเขียวอมเหลือง หรือ Yellow – Green Group 154D โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. ก้านช่อดอกยาว ตรง และแข็งแรง
3. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกเริ่มคลี่ มีอายุการปักแจกันได้นาน 7 วัน

ว่านสีทึตลุกผสมพันธุ์อิคาราชิ (Ikarashi)